

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACȚIA

și ADMINISTRȚIA
 Strada Zrinyi Nr. 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Multumite publice și Lou
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se în-
 napoiază.

ROMÂNUL

O zi memorabilă.

Arad, 12 Aprilie.

Sinodul eparhiei Aradului, ce se întruni în Dumineca Tomei a anului 1875, fu mar-torul întronării I. P. Sale Ioan Mețianu de episcop al diecezei Aradului prin mandatul mitropolitan Ioan Hannia.

În această zi memorabilă reprezentanții clerului și ai poporului diecezan puseră soar-ta și destinele bisericești în mâinile puternice și probate ale mirelui dorit de încrederea ob-ștească. Fără îndoială alegerea I. P. Sale de episcop al diecezei arădane și ședința din 3/15 februarie a sinodului electoral din 1875, au fost o fericită inspirație, un act de adâncă pricepere a situației și a intereselor bisericești. Se cerea „la legi noi om nou”, iar vredniciile, ce și-le-a câștigat I. P. Sa pe te-renul pastoral ca paroh și protopop al Bra-nului, mai apoi ca vicar episcopesc al Orăzii-mari, ca fruntaș și îndrumător înțelept pe a-rena vieții politice și bisericești, erau tot atât-tea garanții, că prin venirea I. P. Sale în frun-tea diecezei Aradului se va inaugura era de renaștere și reculegere pe toate terenele.

Și cei ce au pus încrederea în persoana I. P. Sale nu s'au înșelat în speranțele și așteptările lor.

Cu gratitudine și venerațiune serbează deci reprezentanții clerului și ai poporului din dieceza Aradului în frunte cu P. Sa părin-tele episcop Ioan I. Papp, fiul sufletesc și ur-mașul muncii stăruitoare al I. P. Sale, ani-versarea de 40 ani al acestui act. O zi de rară prăznuire nu numai în viața individuală trecătoare, ci și în istoria bisericești ortodoxe române din Ungaria și Transilvania. Un pri-lej de bucurie și mângăiere nu numai pentru înaltul jubilaș, ci și pentru întreg neamul românesc de sub arhipăstoria I. P. Sale.

În zilele acestea de grele încercări și su-ferinți, în nesiguranța vremurilor de mâne, ne simțim cu toții par'că mai mângăiați și mai tari în credință și nădejdi știind, că în frun-tea provinciei noastre mitropolitane ortodoxe române stă bărbatul, pe care darurile dum-nezești l'au învrednicit, ca pe puțini dintre mu-ritori, a sintetiza în persoana Sa venerată și patriarhală, toate calitățile distinse ale nea-mului nostru, vigoarea și trăinicia firei noa-stre românești.

Mitropolitul Ioan Mețianu, înălțat din rân-dul preoților dela sate până la cea mai înaltă treaptă a ierarhiei bisericești, în lunga Sa ca-rieră, a fost și este omul faptelor neperitoare și a vorbelor chibzuite și cumpănite. „Știu, dl'or dputați, — zice I. P. Sa în cuvântul de deschidere al sinodului eparhial din 1875 — că nu vă pot satisface vorbele acolo, unde se cer fapte, dar dacă veți binevoi a considera, că pentru fapte a lipsit de tot timpul fizic, sper, că veți fi cu indulgență până să am do-rita ocaziune a justifica și prin fapte încre-

derea ce ați pus în mine... E timușul suprem și aș putea zice ora a 11 pentru a ne apuca serios de lucru în cercul activității noastre”.

Credincios acestui program în cursul ce-lor 24 ani de păstorie în dieceza Aradului, I. P. Sa a înaintat cu pași repezi, siguri și rezoluți pe calea apostoliei și a mântuirii ob-ștești. „Prin o agerime și străduință nemai-pomenită în părțile noastre și admirată de toți „vindeca ranele și înlătura neajunsurile unui trecut plin de lupte și sbuciumări pentru realizarea idealului bisericești național. Făcân-du-se pe sine pildă vie deșteaptă ca prin far-mec energiile latente ale fiilor Săi sufletești, simțul de jertfă și muncă productivă și creia-ză așezăminte și instituțiuni dătătoare de via-ță și lumină veșnică”. Ca un păstor, care-și pune sufletul pentru turma Sa „a cutreerat câmpii, munții și codrii spre a-și vedea și conduce turma Sa cuvântătoare”. Aceste vi-zitațiuni canonice au lăsat urme neșterse în sufletul și inima eparhioților Săi.

În contact cu fiii săi sufletești blândea și tactul Său de păstor suprem și urmaș al a-postolilor a înălțat pe cei smeriți, a întărit pe cei slabi, a mângăiat pe cei zdrobiți la ini-mă și a îmblânzit și desarmat pe cei mândri.

În afară a reprezentat cu demnitate și bărbăție eparhia Sa și interesele ei.

Înima Sa părintească a miluit pe cel să-rac și a șters lacrimile văduvelor și a orfa-nilor de preoți. Pastoralele Sale pline de cu-vinte înțelepte și chibzuite, iar slujbele dum-nezești săvârșite de El au deșteptat evlavie și cucernicie sfântă.

Masa Sa, la care întrunea în zile mari și de bucurie creștinească pe fruntașii clerului și ai poporului a fost o școală de sfioasă cu-viință moștenită din bătrâni, o înălțare a ini-milor și o înfrățire a sufletelor.

Roadele binecuvântate ale acestei apos-tolii le știu și simțesc nu numai reprezentanții diecezei întruniți în sinodul actual aradan, dar le vor vesti și aprecia tot mai mult și ge-nerațiile viitoare. Și cu drept cuvânt, pen-tru-că I. P. Sa prin viața-i îndelungată și bogată în fapte mari și neperitoare va fi pururea un tip al statorniciei și hărniciei, al devotamen-tului și iubirii cu care a știut chivernisi da-rurile dumnezeiești spre mărirea lui D-zeu și fericirea neamului.

Cu venerațiune și inimă curată ne aso-ciem, și noi rugăciunilor pioase și urărilor de bine, pe cari clerul și poporul din dieceza A-radului le înalță la tronul ceresc pentru în-delunga viață și sănătate a fostului ei vrednic arhipăstor.

Intru mulți ani Stăpâne!

N. T. Bolis

Din țara leșească.

— Corespondență specială. —

Săptămâna Patimilor, 1915.

Nu vor fi știind mulți, că marele centru al înclăstării noastre cu Rușii e zidit și din brațele eroicelor noastre regimente. De trei luni acum, copiii măgurilor ardelenice atin potopul rusesc — și s'au împrietenit bine cu cerul plumburiu al Poloniei. Sunt atât de pregnante culorile situa-ției, în care se află ei — și atât de vii motivele, din cari se închiagă viața lor răsboinică, încât încercarea de-a da un tablou descriptiv al cel-lor ce se întâmplă aci cere o continuă estompă-re a acestor culori și motive, o continuă diapaso-nare a frazei, precum și o stăpânire consecventă a sentimentelor. Dar sunt și cauzele binecuvân-tate ale considerațiilor impuse de comandamente, cari fixează și ele margini înguste condeiului aici.

În ciuda tuturor, însă, mă bucur azi, după o așteptare de două luni, de o zi liberă, pe care o petrec într-o infirmieră suterană, săpată într-o pădure de brazi, aici spre răsărit de Piotrkow și Lodz; mă bucur zic și profit de ea să trimit o scrisoare mai lungă, povestind câteva din viața modestă de aici.

Pe o întindere, mult mai mare decât pusta ungurească, locul pe aici e împetritat de pă-duri de brazi și molizi, ce curg ca niște trâm-be uriașe în afunziniile nesfârșitei împărății mosco-vite. Privite de undeva de sus, din nacela aero-planelor, ele pot părea enorme frunze de castan, căzute din copacul lumii, pe care mitul scandi-nav și-l închipuie ca crescând din Infern și ră-sărind până peste albastrimile Paradisului.

Soarele e oaspe avar pe aceste locuri. Nici strălătura primăverii nu se anunță nicăiri încă prin desigurile codrilor. Gолurile multiforme ce întreține fluviul acesta imens de păduri, sunt adăposturi de sate, ale căror căsuli puțin pito-rești se alipesc de obicei strâns de cele două margini ale unor drumuri îndeajuns de pasabile. Aceste sate se oglindesc în multe râuri și res-frâng azi tot atâtea imagini deprimante ale ma-relui prăpăd ce a încins continentul.

Tranșeele noastre trec pe distanțe de sute de km., în zig-zaguri capricioase, când pier-zându-se, când ieșind la iveală de printre oști-rite nenumărate ale pădurilor. Față în față cu ele se desfășoară panorama tranșeelor rusești, urmărind același zig-zag de mușuroaie și — ici depărtându-se până la 1000 de pași, colo apro-piindu-se la 200 de pași de tranșeele noastre.

Focul de arme și de tunuri duduie fără înce-tare, dar ne menținem de mult o vădită supe-rioritate asupra dușmanului. Tranșeele sunt adânci de 2 metri, cu umeri robusți, încărcati cu săculețe de nisip trase în sârmă, și cu aper-turi dese pentru așezarea armelor. În râna tran-șeelor, la bun adăpost, sunt săpate vâgăuni, co-libioare, pentru grade și ofițeri. Unele făcute cu o pricepere aproape măiastră. Avem aici de toate: Sobă, scaun, masă, pat. Pe coperișe însă, dănuiesc ielele zi și noapte... Dar o descriere amănunțită a tranșeelor reclamă corespondențe speciale.

Serviciul e greu, dar suportat cu vrednicie nedesmintită niciodată. Intru început apa ne amărea la extrem zilele, acum însă solul acesta nisipos a sbeut-o aproape de tot.

Regimentul nostru se bucură de favoarea de-a fi ajuns vecin cu Nemții, în pădurile de

sălbătăciuni ale țărului. Multe vânători s'au dat pe aici anii trecuți și multe pănginișuri ale diplomației se vor fi țesut aici. Dar jivinile și fiarele au plecat acum. Numai cocoșul sălbatec s'a anunțat de vre-o săptămână și se tânguie fără hodină cătu-i draga de noapte.

Adăpostirile rezervelor formează adevărate colonii prin labirinturile brazilor. Calmii și mândrii noștri camarazi apreciază, de altfel, mult, întocmirile noastre. Li primim de obicei cu prea cunoscutul imn „Wacht am Rhein” — și-i poftim ades la câte un pahar de băutură. Li privesc lung — și nu pot să nu-mi amintesc duelul poetic, ce avusese loc odată între poetul neamț Becker (acum trecut de mult în obscuritate), care slăvea Rinul ca pe un riu german și dușman Francezilor — și între Alfred de Musset, care a dat un răspuns măiestru, preamărind blondele valori ale râului controversat, ca fiind ale Francezilor. Duelul a fost decis, grație inferiorității lui Becker, în favoarea poetului francez, dar mulțumită și săgeților lui Heine, care intervenind, a spus spirituala vorbă, că: Mulți bolovani înghite bietul Rin la Biberach, dar tot mai grea îi cade la stomac poezia lui Becker. Se pare totuși, că duelul nu e decis definitiv nici astăzi. Armele, însă, nu mai sunt divinele arme ale poeziei...

Camarazii Germani sunt foarte prevenitori și-și impart și ultima lor porțiune de tutun cu soldații noștri. Ei se privesc studiindu-se, se mângâie reciproc cu mâna pe față, dar nu-și pot spune nici o vorbă.

Am avut vre-o câteva zile aspre. Feciorii noștri adastau să înceapă iarăș zilele crunte din Galiția. Gloantele veniau de — cum zice căprarul meu Pescar din Tăureni — „să nu rămâie frunză pe lemn”. Trunchiurile brazilor, în adevăr, păreau ziua următoare ca scrijeliti de mii de pile, iar cartușele pșcate se strânsă pe alocurea pe cărare, multe ca ghinda de gorun.

Intr'o succesiune caleidoscopică, s'au petrecut atunci scene de-o frumusețe neuitată. Dar rămâie acele momente pe după război. Multe lucruri se vor povesti atunci... Acum timpul războinicului e atât de scump, iar nervii atât de osteniți. Nu poți răsufla acum din baierile plumănilor cum ai dori...

Tot ceea ce pot scrie acum, e să dau câteva linii generale, câteva culori mai intense ale cadrului, în care ne trăim „viața cea de toate zilele”. Viața aceasta e mai liniștită acum, de când avem siguranța superiorității noastre. Tunurile noastre inaugurează mîsa macabră de cum e ziua bine.

Să vedeți cum „vine” — și cum „cântă” șrapnelul!

LA LIBRĂRIA „CONCORDIA”, str. Deák-Ferenc nr. 20, se află următoarele cărți de vânzare:

Dumnezeu și alte Acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos. Legat frumos	1.75
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni Legată frumos.	1.60
Legat în piele roșie	3.20
biciclist	1.—
N. Nicolaescu și G. Stoenescu. »Călăuza stuparului«. Cu peste 120 figuri	3.—
Minerva Cosma. »Album de broderii și țesături românești	16.—
Maria Cioban. »Scrisori către eleve«	1.—
N. Iorga. »Viața femeilor în trecutul românesc«	1.75
Gh. Silvan. »Valea albă«. Roman istoric (1476)	1.50
O. Goga. »Din umbra zidurilor«. Pozii Acaftistul prea sfintei Născătoare de	2.—
Ion Dragoslav Nuvele	2.50
A. Cotruș. Poezii	1.—
fletească. Reșemnarea. Lașitate. Timiditate. Sinceritatea. Gelozia. Cor.	2.—
ediție de lux	2.50
Caton Teodorian. »Povestea unei odăi« și turcii	2.—
Ioan Russu-Șirianu. »Schife și nuvele inedite«	4.—
Darv. Cr. Voiculescu. »Insemnările unui I. Ursu, prof. universitar »Stefan cel Mare	1.25

Em. Grigorovitz. »Cum a fost odată. Schife din Bucovina, cu 84 ilustrațiuni	2.80
Em. Grigorovitz. Schitul Cerebucului	1.—
Dim. Cantemir. »Descrierea Moldovei«	1.90
Gustave Flaubert. »Salambo«. (Roman istoric. Trad. de Ludovic Dauș	2.—
M. Sadoveanu. »Amintirile căprarului Gheorghita	2.—
Victor Eftimiu. »Poemele singurătății« (Poezii)	2.—
Alexandru Ciura. Foiletoane	1.60
I. Slavici. Povesti.	1.50
Ion Creangă. Opere complete.	2.—
Ion Pillat. »Eternități de-o clipă. Poezii	2.—
Ion Gorun. Lume năcăjită. Povestiri	2.—
Guy de Maupassant. Povestiri alese. Traduceri de M. Sadoveanu	2.—
A. C. Cuza. Naționalitar-a în artă. Principii, fapte, concluzii	1.50
man	2.—
G. Coșbuc. »Fire de tort«. Poezii	3.—
Caton Teodorian. »La masa calicului«	

Pentru porto săse adauge de fiecare carte 10—20—30 fil. Pentru cele trimise sub bandă (+ nerecomandate) librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil. de pachet (până la 1 kgr.)

Dar, dela un timp, tăcerea isvorește fecundă de pretutindenea. Ca o apă mare, letală, ea pătrunde prin miriadele de pori ale organismului. Groaza sieiește încet-încet și o răcoare fascinantă se răspândește în nervii noștri chinuți. Au tăcut tunurile. Numai plescăitul cartușelor explosive mai stârnește noaptea ici-colo, dealungul tranșelor. Ca un hârb de coroană, svârșit în neștire, luna pare a se fi oprit în leagănul de creste a doi molizi uriași.

Mitralierele clănțnesc stăruitoare, strident, covârșind câteodată întreg corul cartușelor. Mitraliera e căteaua iadului. A rusului latră ca dintr'o dantură știrbă.

Cartușele cântă sonor, ca lungi coarde metalice întinse între cele două fronturi. Feciorii le găsesc asemenea cu zumzetul albinelor stângace. Dacă în săgetarea lor prin văzduh se ating de obiecte mai dure, cântecul cartușelor e deosebit de sonor. Numai ce-i auzi pe feciori:

— Tuie dracu'n mătușile lui, că mândru mai sbenguie puiu morții!

Rușii ne aranjează uneori și spectacole speciale. Așa de pildă ieri, profitând de un vânt favorabil ce sufla dela ei către tranșeele noastre, au înălțat un smeu de carton chiar de-așupra noastră. După multă trudă smeuul s'a agățat în crengile unui brad, îndărătul nostru. Doi feciori l'au scoborît — și în timpul acela n'a venit nici o împuscătură dela ei. Era o rugămintă prinsă de smeu. Inamicii ne rugau să conținem cu focul de sărbătorile Paștilor. Fi-reste, dorinți de felul acesteia, când ne vin în formă atât de neautorizată. rămân fără răspuns din partea comandamentului nostru.

De altfel noi avem cuvinte să nu atenuăm deloc maniera luptei, căci Rușii n'au încetat nici nână în ziua de astăzi să puste cu patroane explosive, câtă vreme noi — și toate trupele noastre — ne-am conformat de mult uzului civilizat de-a ne mărgini la patroanele comune.

Noroc, că numărul victimelor se reduce zi de zi. Fiind patroanele explosive în cele mai multe cazuri mortale, avem zilnic două până 'n trei înmormântări abia, deși victimele se contingentează de pe un front foarte mare. Un tintirim frumos avem aici în sinul pădurii, împrejmuit de tufe sempervirente. Tovarășii noștri trecuți la cele eterne odihnesc sub cruci cu grije sculptate — și nu lipsesc nici florile pe morminte. Prohodul e totdeauna solemn. Părintele Darabant dela Bălgrad trece pe aceste plaiuri triste ca un simbol al făgăduinței de veci. Feciorii îl înconjoară cu o stimă fără margini. Credința a covârșit aici încetul cu încetul și sufletele cele mai întelenite. Privirea feciorilor noștri e de-o puritate aproape suprapământeană, uneori, când ei stau tăcuți printre mormintele atâtor tovarăși pierduți... Alteori, când îi văd senini la postul grelei lor datorii, pe la aperturile de ochire ale tranșelor, ochii lor sunt

de-o reșemnare așa de frumoasă, încât îmi par tot atâtea flori înourate. Și, banul împăratului, strălucește în toate mărimile, în aur și argint, pe piepturile acestor soldați, vestindu-le eroismul.

Numai aici poți pătrunde cu adevărat taina cea mare ce se oglindește în sufletul țărului nostru. Numai aici poți cunoaște adâncul acela clar, din care mărgeanul polifem al virtuților românești trimite străluciri ca din afund de secole

Si cât rămâne de copil acest popor, chiar aici, pe pragul ametit al tărâmului celuilalt...; aici, în limita de imbrățișare a celor două infinituri eterne: viața și moartea. Sufletul soldaților noștri e captivat cu deosebire de efectele estetice ale spectacolului fioros, ai cărui a-genti sunt inșiși. Nu arare ei secondează cu chiote de admirație furtunata horă a ghiulelelor. — Deosebit de minunate le par aeronlanelle — și totdeatăteori ei trebuie făcuți atenți să nu se ridice prea mult din tranșee urmărindu-le.

Dăunăzi un aeroplan rus era improșcat din coadă de tunurile noastre. Un fecior de pe Câmpia Turzii numai ce-mi zice:

— Domnișorule, ce-ar mai fi să cază sgrapi-cioroia aia, s'o văd cum se prăvale de acolo din buricu cerului.

— Și nu ți-ar fi milă de cel ce stă călare pe ea?

— Să ierți, domnișorule, la el nu m'am gândit.

Povestea acestor regimente de-o vitejie fără seamăn se va spune, autentică, la timpul ei. Drapelul crucii de fier, pe care ni l'a dăruit însuș marele împărat Wilhelm, va fi o mărturie splendidă de cele ce se vor povesti după războiu. Cred că nu face bine cel ce povestește mult acum.

Se vor da și ultimele încleștări, în fața cărora noi primim cu cele mai frumoase speranțe. Conștiința datoriei prevalează mereu — și pacea atât de visată trebuie să se mulțumească deocamdată cu umorul naiv al flăcăilor noștri:

— Când o vini în lume pacea — spunea dăunăzi căprarul meu din Tăureni — se va face un *potrocol* cât *decumu* (Deckung. — N. A.) asta. Apoi să mi-l dea mie să-l ard, *să-i mînc* cenușa cu *cafei*, să nu mai iasă bătaia în veci!

Că adică să nu se mai poată strica ceea ce s'a scris odată în acel „potrocol” al păcii. Un alt băiat, de pe Târnave, adăugi:

— Să se lege, don' căprar, potrocolu ăla cu lanțu, lângă cartea aia mare dela Blaj, să iasă în el și partea noastră. Hăi, hă, — că să fi fost tot la ospete și tot mă săturam de 8 luni de zile!...

Ce carte și-o fi inchipuind Românul la Blaj, numai fantazia lui nevinovată ne-ar putea spune.

O perspectivă mare și luminoasă se deschide de aici din fundul tranșelor. Probleme enorme îmbie aici o deslegare ușoară — și atât de sarbed e ecoul discuțiilor ce se leagă azi, colo de parte, prin coloanele unor reviste mari asupra atâtor probleme ale viitoarei societăți omenesti. Deslegarea va porni numai de aici din tranșee. Cum îmi scrie prietenul Agârbiceanu într'o scrisoare: „Voi bateți cu groaznicele ciocane la poarta lumii noi, să se deschidă cât mai îngrabă”.

Si-mi vine în minte o vorbă a lui Renan, o vorbă veche: „Iubirea de patrie răsare din amintirea marilor fapte făptuite împreună”. — Se vor iubi oare, cei ce făptuiesc azi împreună cele mai mari fapte ale istoriei universale? Vom avea nu peste mult răspunsul. — Un răspuns nu va fi desmintit, însă, de nimenea, — și anume că: amintirea groaznicei nenorociri universale, trăite azi împreună de toate popoarele, va apropia pretutindenea inimile spre soluții mult mai umane ca cele din trecut.

Vor continua mulți firul unei cugetări ce ne-o impune situația. Eu privesc acum obosit arabescurile brazilor și simt cum mă doboară un dor sfânt...

Vin Paștile „cele frumoase”....

Demiurg își va fi revărsat apele de lacrimi până și prin cele mai îndepărtate plaiuri ale țelinei omenesti. Lacrimile atâtor inimi câte plâng pe pământ și departe prin stele — vor coplesi globul nostru nătâng și-l vor purifica....

Ce sfântă se aude acum doina, sângerând sufletul nopții deasupra tranșelor:
Du-mă Doamne 'n pace-acasă
La copii și la nevastă.

Ion Montani.

Sinodul eparhial al Aradului.

— Dela raportorul nostru. —

Arad, 12 Aprilie.

Intre împrejurările extraordinare, create de evenimentele mari ale zilelor noastre, ne cade bine și simțim o încurajare și tărie sufletească văzând frunțașii clerului și ai poporului credincios întruniți în jurul scaunului episcopesc, ca în bunăînțelegere, cu sfat și pricepere să chibzuiască și să ia hotărâri pentru consolidarea fortăreței credinței noastre străbune, izvorul din care scoatem nădejdi și mângăieri sufletești în timpurile aceste de jale și urgie. Trăim zile grele și îngrijorări serioase ne-au cuprins pe toți. Poporul dela frunțașii săi așteaptă alinarea suferințelor și gândul zilelor de mâne ne preocupă pe toți deopotrivă. În viața noastră bisericească ies la iveală tendințe de largire și reformare a organismului bisericesc. În dieceza Aradului se țin la suprafață chestii a căror rezolvire reclamă multă chibzuială și prevedere și o adâncă pătrundere a adevăratelor interese bisericești.

De aceea sinodului actual și celor următoare le revine greaua datorie a da o soluție norocoasă multor chestii importante și în fața situațiilor create prin împrejurările extraordinare și a evoluțiilor ce vor urma să reprezinte și să conducă destinele și interesele mari ale bisericești și poporului român în conformitate cu justele noastre aspirații la o viață religioasă și culturală mai intensă și productivă.

SEDINTA I.

Duminecă.

Slujba dumnezeiască.

Convocat fiind sinodul dieceziei aradane prin litere arhieresti, deschiderii i-a premers ieri, Duminecă, serviciul dumnezeesc în biserica catedrală. L-a celebrat cu obișnuita pompă P. S. Sa părintele episcop *Ioan I. Papp*, asistat de vicarul *V. Mangra*, protopresbiterii: *Gherasim Sârbu*, *N. Roxin*, *M. Lucuța*, *Ioan Georgia* și *Dr. Dimitrie Barbu*, adm. prot. *Ioan Oprea* și diaconii *Dr. Lazar Iacob*, *Ioan Cioara* și *Romul Frateș*. Înainte de rugăciunea amvonului strana întonează troparul: „Mulțămitori fiind noi...” după care diaconii urcând amvonul rostesc polihronul pentru îndelunga viață a Excelenței Sale Dlu arhiepiscop și metropolit *Ioan Mețianu*, care la Dumineca Tomii înainte de aceasta cu 40 ani fu instalat în scaunul episcopesc al dieceziei Aradului.

Deschiderea sinodului. — Discursul P. Sale d. episcop diecezan *Ioan I. Papp*.

După terminarea sf. liturghii și a chemării Duhului sfânt la orele 12, adunându-se membrii sinodului în sala de gimnastică a școlii de fete, P. S. Sa dl episcop *Ioan I. Papp*, ocupă scaunul presidial și deschide sesiunea sinodală a periodului al 16-lea de viață constituțională bisericească prin următorul cuvânt:

Hristos a înviat!

Domnilor deputați!

V'am invitat dl or deputați, aici la centrul reședinței noastre cu scopul, ca luând cunoștință de starea afacerilor eparhiei noastre, să ne exerciem dreptul garantat prin Statutul nostru organic, și astfel să ne consultăm asupra modului și a mijloacelor recerute la promovarea intereselor bisericești noastre naționale, și a instituțiilor ei religioase-morale și culturale-economice,

Cari sunt obiectele avizate la această sesiune, le veți afla din rapoartele generale și speciale ale Consistoriilor noastre, dar și până atunci, îndemnat mă aflu a Vă atrage atențiunea la împrejurarea că încheindu-se periodul XV. început la a. 1912 și cu ziua de azi intrând noi în periodul al XVI. de viață constituțională, urmează în mod firesc, că între afacerile mai însemnate ale sesiunii actuale, are să se considere și restaurarea Consistoriilor noastre pe noul period de trei ani.

Până însă să ajungă aceasta și alte afaceri curente la ordinea zilei, atențiunea mea se îndreaptă asupra alor două evenimente, obvenite în timpul dela ultima noastră întrunire în Sinod, evenimente acestea, cari pentru însemnătatea lor, nu le putem nesocoti.

Primul și cel mai însemnat eveniment este *războiul mondial*, care decurge cu înverșunare și acum după opt luni de zile, și care ca atare ne atinge nu numai pe noi, popoarele monarhiei austro-ungare, ci atinge și toate popoarele Europei, și, în măsura mai mare ori mai mică, chiar și popoarele celorlalte continente ale lumii cunoscute.

Țin de prisos să adaug aci, că *sunt mari și simțite și jertfele noastre de până acum*, dar nici nu pot trece fără a accentua, că decât toate aceste jertfe, este și mai mare *neliniștea și îngrijorarea*, ce ne-au cuprins pe toți din motivul, că nu este pământean, care să poată prevedea timpul și modul, cum se va încheia, și deci: *cari vor fi urmările finale ale acestui războiu înfricoșat*.

Tocmai de aceea, fără privire la urmări, noi trebuie să ne dăm seamă de adevărul scripturii, după care, în lumea aceasta toate se întâmplă cu voia milostivului Dumnezeu, fără știrea căruia nu cade nici un fir de păr de pe capul nostru. Și după ce și altcui nu atârna dela voința și putința noastră schimbarea situației actuale, nu ne rămâne decât să ridicăm ochii inimii la tronul Părintelui ceresc și să zicem: *Părinte Sfinte! Dacă n'a fost cu puțință să treacă dela noi amărăciunea acestui păhar, fără să-o bem, fie voia Ta, precum în cer, așa și pe pământ!*

Să ne rugăm deci astfel cu evlavie la Dumnezeu nostru ceresc, și cu atât mai vărtos, cu cât și acum, ca și în tot trecutul omenimei, *se dovedește și se va dovedi tot mai mult adevărul evanghelic, că nu există în lume nici un rău atât de mare, încât să nu aibă și partea lui bună*. Și *acest războiu* încă își va avea partea lui bună, atât pentru alte neamuri, cât și pentru noi și neamul nostru.

Pentru neamuri peste tot va avea acest războiu acea parte bună, că lumea se va deștepta și va învăța să cunoască: că nu natura, ci Dumnezeu este, care croiește și conduce destinele popoarelor întocmai ca și a indivizilor singuratici, și astfel va înțelege, că este timpul suprem de a-și da seamă de trebuința ce nu suferă amânare a plinirii poruncei dumnezeiești, exprimate pe scurt în cuvintele: „*Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată virtutea ta și cu tot cugetul tău, iar pe deapropoapele tău, ca însuși pe tine*”.

Dar și până ce lumea să-și dea seamă de însemnătatea acestei porunci, pe cât de mari pe atât de indispensabilă pentru viața socială dintre neamuri; și până să-și mai dea seamă și de aceea, că omul nu trăiește numai cu pâine, ci și cu cuvântul lui Dumnezeu, deci și până să ajungem la *premenirea și înnoirea vieții de acum în măsura, de a ne putea desvolta și întări pe toate terenele vieții publice și private*, războiului actual trebuie să-i recunoaștem acea parte bună, că ne-a dat prilej de dovedire lumii din afară, că oricât de tare suntem divizați prin limbă și credință, prin rang și avere, și peste tot prin condițiunile de existență, de dezvoltare și de afirmare, totuși între noi, popoarele monarhiei noastre a existat și există din cele mai îndepărtate veacuri un punct de convenire, un punct de înțelegere necondiționată și nestrămutată, la care ne încălzim ca și la un soare sfânt, și acest punct de convenire în cugete și în fapte este: *credința neclătită către Tron și iubirea necondiționată de patrie, de acest pământ strămoșesc, de această mamă hrăitoare a vieții noastre trupesti*.

Evenimentul al doilea, care tot pentru însemnătatea lui, cuvine-se să-l eternizăm în analele acestui Sinod, este faptul, că la sfârșitul anului solar trecut, și anume: la 24 Decembrie n. 1914 s'au împlinit, *cincizeci de*

ani dela datul rezoluției prea înalte, prin care Maj. Sa, împăratul și regele nostru apostolic Francisc Iosif I. s'a îndurat preagrațios a *reînființa metropolia bisericii noastre gr. or. române din Ungaria și Transilvania*.

Acest eveniment, privind de altfel numai biserica noastră, cu considerare apoi și la stările excepționale, s'a sărbătorit în toată liniștea așa, iar Consistorul metropolitan ca senat bisericesc, a adresat Maj. Sale gloriosului nostru monarh o telegramă de călduroasă mulțumită și recunoștință pentru grațiosul sprijin părintesc, dat metropolitului Șaguna în tot cursul luptelor sale pentru reînființarea acestei metropolii, realizate prin înaltul autograf citat mai sus.

Acel Consistor și-a îndreptat apoi, plin de evlavie, cugetul spre nemuritorul Șaguna și spre toți contemporanii lui, cari au luptat cu credință ferbinte și cu entuziasm neînfrânt pentru realizarea dorinței urmărite și, astfel: pentru reînființarea metropoliei de sub întrebare, iar noi dela eparhii, urmând autorizării primite am dispus: *să se comemoreze acest eveniment în toate bisericele noastre cu rugăciuni și cu vorbiri ocazionale, despre însemnătatea, ce o are acest fapt pentru dezvoltarea și întărirea bisericești noastre naționale și a așezămintelor ei*.

Câtă însemnătate are pentru biserica noastră națională viața constituțională, urmată din reînființarea metropoliei ei, o vom aprecia după merit, dacă ne vom da seamă chiar și numai de faptul, că noi și în timpuri excepționale, ca și cele prin cari trecem cu întreaga noastră monarhie, ne putem întruni în adunări bisericești, cum e și Sinodul de acum.

De aceea, luând act de împlinirea semicentenarului de sub întrebare, să dăm și noi acum, și la acest loc, expresiune sentimentului nostru de loialitate, de mulțumită și recunoștință gloriosului nostru monarh, implorându-i dela providență încă mulți ani de viață, cu deplină sănătate, spre binele și fericirea tuturor popoarelor de sub blândul Său sceptru.

Înainte de încheierea acestui cuvânt de deschidere, folosesc prilejul de a vă pune în vedere și alt eveniment, care tocmai acum este de actualitate și anume acela, că în *Dumineca de astăzi, se împlinesc patru decenii, de când Excelența Sa, Înaltpreasfințitul D. Ioan Mețianu, actualul arhiepiscop al Transilvaniei și metropolit al bisericești noastre din Ungaria și Transilvania, a fost întronizat cu episcop în scaunul episcopiei noastre aradane. (Ovații entuziaste)*.

Acest fapt împlinit, este demn de deosebita noastră atențiune, și s'ar fi cuvenit să-l sărbătorim în cadre atât de largi, pe cât de rar este în biserica noastră însuș evenimentul acesta.

Era și de dorit o atare sărbătorire, când am fi folosit prilejul binevenit spre a depune în persoană omagiile bisericești noastre vii, a clerului și a poporului din această dieceză, și a da expresiune cu graiu viu devotamentului nostru curat, și când spre semnul vădit al recunoștinței și mulțumitei noastre de părintească păstorie în decursul de un pătrar de veac, i-am fi prezentat cu solemnitate cuvenită și icoana sadurilor, ce ni-a lăsat moștenire; saduri, cari având timbrul monumentelor „*aere perennius*”, vor fi și pentru veacuri îndepărtate precum sunt și astăzi, tot atâtea mărturii grațioase despre zelul și activitatea rară, dezvoltată în cursul arhipăstoriei Sale, pe toate terenele vieții noastre bisericești, școlare și economice.

Considerând însă, că vremile nu au fost prielnice pentru o atare sărbătorire, rămâne, ca Ven. Sinod să aile modalitatea de a participa în altă formă potrivită la acest jubileu al capului bisericești din metropolia noastră ortodoxă română din Ungaria și Transilvania.

După toate acestea salutându-vă cu toată căldura inimii de bunăvenire, și precum în sfânta biserică, așa și acum, implorând darul și binecuvântarea Cerului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre, declar sesiunea sinodului nostru eparhial ordinar, convocată pe ziua de astăzi de deschisă. (Aclamări).

Frumosul și cumpănitul cuvânt de deschidere al P. Sale a fost ascultat cu multă atențiune și a fost salutat cu vii ovații din partea deputaților și a numerosului public asistent.

Înaltul presidiu invită apoi la masa presidială pe deputații *Fl. Roxin*, *Dr. R. Veliciu* și *Dr. A. Pința* pentru a prevedea agendele de secretar și până la constituirea sinodului.

La *apelul nominal* deputații aleși își prezintă credenționalele și constatându-se prezența alor 47 deputați, *președintele declară sinodul capabil de constituire și a aduce hotărâri valide*.

Propunerea dlui protopop Gh. Sârbu.

La apoi cuvântul părintele protopop *Gherasim Sârbu* și face următoarea propunere:

Sinodul eparhial al Aradului, întrunit astăzi în prima ședință a sesiunii sale din anul 1915,

a luat la cunoștință, cu multă bucurie, că azi se împlinesc 40 de ani, de când Excelența Voastră ați fost introdus în scaunul episcopesc al acestei eparhii.

Darul deosebit al marelui Dumnezeu, care V'a învrednicit să purtați timp de atâtea decenii toiagul arhieresc și până la adânci bătrânețe să cârmuiți cu adevărată chemare și rară înțelepciune biserica strămoșească națională a Românilor din Ungaria și Transilvania, ne dă doritul prilej a Vă prezenta omagiul nostru și mulțumita noastră sinceră și adânc simțită pentru ocrotirea aproape un sfert de veac a acestei eparhii, prin păstorirea Excelenței Voastre.

Sadurile nobile, ce cu adevărat zel apostolic ați semănat aici, au crescut, s'au întărit și fructele lor dulci și mângâietoare de-o parte asigură și fortifică cultura noastră națională, de altă parte prin ocrotirea materială a statului preotesc, dau adevăraților păstori ai acestei eparhii indemnul îndoit, de a-și împlini cu sfințenie misiunea întru îngrijirea sfintei biserici.

Istoria nepreocupată va așeza faptele Excelenței Voastre la locul cuvenit măsurii lor, iar noi, cei de acum, cari în mare parte am fost martori frământărilor din epoca binecuvântatei cârmuirii a Excelenței Voastre, privim cu mulțumire și recunoștință bunătățile, de cari ne-a împărtășit păstorirea Excelenței Voastre în această eparhie, și din întregul sufletului nostru rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu, să Vă dăruiască mulțumirea sufletului și încă mulți ani de binecuvântată păstorie cu sănătate.

Se primește între furtunoase ovații și urări la adresa I. P. S. Sale dlui arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu și la propunerea deputatului E. Ungureanu fiind timpul înaintat sinodul amână deliberarea pe ședința următoare.

În scopul constituirii sinodului prezidiul împarte toți deputații în 4 secțiuni. Deputații din secția I vor verifica pe cei din secția II, aceștia pe cei din secția III-a, cei din secția III pe cei din secția a IV-a, iar aceștia pe cei din secția I. Actele electorale ale sec. I. se predau P. C. Sale dlui deputat Roman Ciorogariu, ale sec. II. dep. Gheorghe Popovici, din sec. III. lui Gher. Sârbu, ale sec. IV, lui Andrei Horvath.

Ședința viitoare se ține la orele 5 d. a.

ȘEDINȚA II.

Luni.

Președinte: P. S. Sa. Notar: Dr. A. Pinta.

Florian Roxin citește procesul verbal al ședinței I. Se autentică.

Fiind la ordinea de zi verificarea mandatelor și constituirea sinodului, Iosif Moldovan, raportorul secțiunii I. propune, iar sinodul verifică pe deputații aleși: Ioan Georgia, Fl. Roxin, C. Lazar, Ioan Oprea, G. Popovici, Dr. C. Iancu, Dr. T. Burdan, V. Goldiș, Dr. A. Grozda, P. Rotariu, Em. Ungurean, Dr. P. Cioban și Dr. A. Cosma.

Alegerea din cercul mirenesc al Hălmașului fiind atacată prin protest, actele electorale se trec la comisiunea de verificare permanentă.

Raportorul secțiunii a II-a, Dr. C. Iancu propune și sinodul verifică pe dnii: M. Păcătan, Fabr. Manuilă, Gher. Sârbu, Aug. Hamsea, Vas. Mangra, P. Băran, Dr. N. Oprean, Dr. C. Mitsis, Dr. G. Adam, Dr. A. Cosma, Antoniu Mocsonyi de Foen, Petru Ionaș, Dr. A. Lazar și N. Firu.

În urma raportului sec. a III-a cetit prin Dr. Andrei Ilie, se verifică deputații: Proc. Givulescu, R. Ciorogariu, Dr. D. Barbu, M. Lucuța, V. Beles, Sava Raicu, Dr. At. Bradean, Dr. G. Popovici, Dr. S. Ispravnic, Dr. C. Ardelean, Dr. R. Veliciu, Iuliu Groșorean, Axentie Secula, iar actele electorale din cercul mirenesc Arad se avizează la comisia de verificare.

Raportorul secțiunii a IV-a, Dr. Aurel Cioban propune și sinodul verifică mandatele deputaților: Andrei Horvat, Dr. V. Fildan, N. Roxin, Dr. A. Pinta, Dr. A. Ilie, Desideriu Tempelean, Aron Bulzan, Ioan Pinter, iar actele electorale din cercul preotesc al Peșteșului, după ce deputatul ales nu s'a prezentat, nici nu și-a trimis credenționalul, se depun pe masa biroului.

Revenind sinodul astfel constituit la propunerea deputatului Gher. Sârbu la hotărârea, ca Excelenței Sale dlui arhiepiscop și mitropolit Ioan Mețianu să i se trimită o telegramă de fe-

licitare pentru fericita împlinire de 4 decenii dela instalarea Sa de episcop al Aradului.

Se trec apoi la alegerea biroului și a comisiunilor. Comisiunea de candidare compusă din dnii G. Sârbu, Dr. Aurel Lazar și Dr. G. Popa propune, iar sinodul declară aleși:

I. La notariat pe deputații: Mihail Păcătan, I. Oprea, I. Moldovan, Dr. R. Veliciu, Dr. P. Cioban și Dr. A. Pinta.

II. În comisia organizatoare: Aug. Hamsea, V. Mangra, Petru Truția, V. Goldiș, Dr. G. Popa și P. Rotariu.

III. În cea bisericească: M. Lucuța, I. Georgia, Antoniu Mocsonyi de Foen, Dr. C. Iancu, Dr. A. Cosma și Dr. A. Ilie.

IV. Școlară: Roman Ciorogariu, G. Sârbu, Em. Ungurean, Iosif Moldovan, I. Groșorean și Dr. D. Mangra.

V. Epitropească: Proc. Givulescu, Fl. Roxin, S. Raicu, P. Ionaș, Dr. A. Lazar și Dr. S. Ispravnic.

VI. Verificatoare: A. Horvath, Dr. N. Oprean și Dr. A. Grozda.

VII. Petiționară: V. Beles, Dr. T. Papp și Aron Bulzan.

VIII. Bugetară: Cornel Lazar, Dr. A. Pinta și Dr. A. Cioban.

Înaltul prezidiu predă apoi comisiunilor alese diferitele rapoarte și esebite intrate la biroul sinodului.

La propunerea P. S. Sale sinodul dă concediu deputaților: Dr. Dimitrie Mangra, Dr. G. Adam, Antoniu de Mocsonyi, Axentie Secula, cari se află pe câmpul de războiu și dl. V. Goldiș și Des. Tempelean reținuți prin afaceri oficiale.

Exhaustându-se ordinea de zi ședința se încheie la orele 6 și se anunță proxima ședință pe Luni la orele 3 d. a.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

10 Aprilie:

Budapesta. — În Carpații păduroși, în sectoarele ce se găsesc spre ost dela Ujoc s'au desfășurat și ieri lupte foarte violente. Trupele germane au ocupat spre nord dela Tucholka o poziție de înălțime pentru care s'a dat începând din 5 Februarie multe lupte și pe care Rușii o apărau cu îndârjire. În cursul acestui atac am făcut prizonieri un colonel și mai multe mii de soldați Ruși și am capturat 15 mitraliere.

Tot odată s'au frânt de pozițiunile noastre și ale Germanilor și atacurile vehemente ale dușmanului în valea Opor și în regiunea unde isvorește râul Stry. Dușmanul a suferit aci mari pierderi.

În cursul zilei de ieri am făcut în total 2150 prizonieri. Situația dealatcum nu s'a schimbat.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu occidental: Prada ce am făcut-o la Drie-Grachten a sporit la 5 ofițeri belgieni și 122 soldați prizonieri și 5 mitraliere.

În Champagne trupele noastre au părăsit, spre nord dela Sejour, șanturile, cari le-a ocupat în 8 Aprilie, dar pe cari artileria grea franceză le-a distrus ieri cu focul ei. Am respins atacurile franceze întreprinse împotriva noastră în această regiune.

Luptele dintre Meuse și Mosel continuă cu o vehemență neslăbită.

Francezii afirmă că au ocupat localitățile Fromezey, Gussai și Noille, ce se găsesc spre ost dela Verdun. În regiunea acestor localități însă nici nu s'au dat lupte, găsindu-se ele departe de pozițiunile noastre.

Francezii au suferit ieri între înălțimile Orne și Meuse mari pierderi. Toate atacurile lor s'au prăbușit în focul nostru. Ei au reușit să pătrundă pe scurtă vreme în unele puncte ale liniei noastre ce se găsește deasupra înălțimei Combres, dar în cursul nopții atacându-i i-am respins în parte din aceste puncte. Luptele aci continuă dealtcum.

Atacurile Francezilor întreprinse împotriva pozițiunilor noastre, spre nord dela St. Michiel,

au fost deasemenea deplin zadarnice. Pe linia Ailly-Apremont am respins avansări mai mici ale dușmanului. La Flirey luptele au fost mai slabe, probabil în urma pierderilor mari pe cari le-a suferit dușmanul în 6 și 8 Aprilie. Aci am capturat două mitraliere.

Pe linia Renenauville-Bois de Pretre am respins toate atacurile franceze. La marginea vestică a pădurii Bois de Pretre dușmanul a pierdut definitiv partea din pozițiunile noastre, în care a pătruns la sfârșitul lui Martie. Spre nord dela Chateau Salins Francezii repetind încercarea, ca să ocupe Bezange le Grande, a plătit aceasta încercare cu o companie întreagă, care s'a nimicit de tot și din care am făcut prizonieri 2 ofițeri și 110 soldați.

În Vosgi situația nu s'a schimbat.

Pe câmpul de războiu oriental: Spre ost și spre sud dela Calvaria, Rușii n'au avut noroc cu atacurile lor. I-am respins pretutindeni pricinindu-le mari pierderi. Dealcum situația pe frontul oriental nu s'a schimbat.

Constantinopol. — Dela cartierul principal otoman se anunță: În Caucaz au avut loc ciocniri mai mici. La Dardanele situația nu s'a schimbat. Două crucișătoare dușmane a bombardat Gaza, pe țărmul sirian. Molo a fost stricat de gloanțele tunurilor dar orașul a rămas neatins.

11 Aprilie:

Budapesta. — În Beschizi nu a avut loc nici un eveniment. În Carpații păduroși, luptele mai continuă în unele sectoare ale terenului. Exploatarea succesele, cari le-am câștigat în 9 Aprilie spre ost dela strâmtoarea Ujoc am făcut prizonieri alți 9 ofițeri și 713 soldați și 2 mitraliere.

Pe frontul din Galiția sudostică s'au dat numai lupte de artilerie și hărțuiri în cursul nopții.

În Galiția occidentală și în Polonia rusească e liniște.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Pe câmpul de războiu occidental: Lângă Poesele pe canalul Yser, spre sud dela Drie Grachten am pătruns în ferma ocupată de Belgieni și am capturat un ofițer și 40 soldați.

Lângă Albert, cu prilejul avansării împotriva locului Ancre am făcut prizonieri 50 Francezi. La marginea vestică a pădurilor Argonni a eșuat un atac al Francezilor. Luptele din Meuse și Mosel s'au potențat în vehemență numai spre seară. În regiunea păduroasă, spre nord dela înălțimea Combres Francezii au concentrat mari forțe, cu cari au încercat din nou să ocupe pozițiunea noastră de pe înălțime. Atacul lor însă, care l-au executat numai azi dimineață a eșuat deplin. Pozițiunea noastră de pe înălțime. Atacul lor însă, care l-au executat numai azi dimineață a eșuat deplin. Pozițiunea e întreagă în posesiunea noastră.

Spre sudost dela Ailly s'au dat în cursul nopții lupte violente cu baioneta, cari s'au decis în favorul nostru. Francezii, făcând un atac puternic, dar nereușit împotriva noastră spre nord dela Flirey, au suferit pierderi foarte grave.

În luptele ce s'au dat ieri în Bois de Pretre am capturat 4 mitraliere. În luptele foarte îndârjite ce au urmat în cursul nopții, am ieșit învingători.

Pierderile grave suferite de Francezi, în luptele dintre Meuse și Mosel nici aproximativ nu pot fi prețuite. Numai între pădurile Selouse și Lamorville am găsit 700 Francezi morți, iar pe un petec de loc, spre nord dela Regnieville, peste 500 de cadavre. Am făcut prizonieri 11 ofițeri și 804 soldați și am capturat 7 mitraliere. Un balon de observație, al cărui cablu a fost împușcat de dușman, și astfel devenind liber coborând în siguranță, nu a căzut în linia Francezilor (cum se afirmă în comunicatul francez N. R.) În Vosgi viscoalele cu zăpadă opresc orice acțiune în stil mai mare.

Pe câmpul de războiu oriental: Am respins la Mariampol și Calvaria, precum și la Klimki pe Skrva atacurile Rușilor întreprinse împotriva noastră. La Blanierecz, spre vest dela Plonsk, i-am scos pe Ruși din o localitate și am capturat cu acest prilej 80 prizonieri și 3 mitraliere. În Polonia spre sud dela Vistula, infanteria și artileria rusească a dat un foc viu întreagă noaptea.

Antanta va trimite ultimatum statelor balcanice.

Genf. — „Newyork Herald” scrie: Cu prilejul reluării acțiunii împotriva Dardanelor, antanta va trimite ultimatum statelor balcanice.

Artilleriști francezi în Muntenegru.

Sofia. — După o telegramă din Cetinje în Muntenegru au sosit trupe franceze cu tunuri de munte mici de calibru mic, cu 18 tunuri cu tir repede și cu muniția necesară.

Transporturile s'au executat prin Antivari. Ofițerii de geniu și de stat major vor rămâne în Cetinje.

Lupte sângeroase în Polonia rusească.

Berlin. — „Berliner Tageblatt” anunță: Înfișorătorul asalt din urmă dela Prasnys, ce s'a dat în a 10 zi a luptei a ținut dimineața dela 2 și jumătate până la orele 4. Rușii au suferit pierderi îngrozitoare. Granatele germane au prefăcut în ruine la Osoviet părți întregi din oraș. Fortăreața n'a fost în stare să reducă la tăcere până acum nici o baterie germană.

Liniște la Dardanele.

Rotterdam. — Corespondentul din Tenedos al ziarului „Daily Chronicle” trimite știrea că în asediarea Dardanelor s'a ordonat o pauză de mai multe săptămâni. După această pauză se va da atacul decisiv împotriva Dardanelor.

Rușii n'au reușit să spargă frontul din Sáros.

Eperjes. — Pe frontul din comitatul Sáros, în depresiunea Ducla e relativ liniște. Știrea că Rușii ar fi ocupat localitatea ungară Gigelka și ar fi pătruns peste granița Ungariei, nu corespunde adevărului. Trupele noastre stau aci dincolo de graniță și toate încercările Rușilor de a ne sparge frontul au eșuat.

Slăbirea ofensivei rusești.

Budapesta. — Perderile nemaipomenite ce le-au suferit în sectorul apusean în cursul ofensivei spre Homona, le-a luat Rușilor voia de a mai ataca. Spre ost dela strămoșoara Lupkow și spre nord dela Ujoc, după o pauză mai lungă, s'au pornit noi lupte. Atacurile rusești au eșuat însă aci.

Rușii au debarcat trupe în Persia.

Stockholm. — „Nowoje Wremja” scrie că Rușii au debarcat trupe în orașul Enseli din Teheran, ce se găsește pe țărmul Mării Caspice. Debarcarea a făcut mare senzație în Persia.

Ambasadorul rusesc din Teheran a declarat că Rusia nu are intenția să ocupe Teheranul. Declarația aceasta însă n'a liniștit populația agitată.

Cercurile rusești accentuează, că debarcarea de trupe s'a făcut pentru apărarea supușilor ruși din Enseli și împrejurime.

Declarațiile dlui Millerand în camera franceză. Situația militară a Franței.

Paris. — Guvernul francez a supus votării camerei proiectul de recrutare eventuală a clasei 1917. După votare d. Millerand, ministrul de război a făcut următoarea expunere a situației militare a Franței: — *Actualmente, ca munițiuni am atins cifra de 600 la sută față de cifra prevăzută ca necesară la izbucnirea războiului și în curând vom atinge cifra de 900 la sută. În ceea ce privește artileria grea am înșesit numărul bateriilor ce le aveam la început. Franța, a zis ministrul,*

dă în fiecare zi puterea sa, toată energia sa, toate resursele sale pentru ținta unică, care este victoria. Franța se arată astfel demnă de aliatele sale, de Belgia, care a dovedit cele mai rari virtuți; de Anglia a cărei bravură neînvinsă și tenacitate rece au câștigat ieri frumoasele victorii dela Neuve Chapelle; de Rusia care prin glorioasa cucerire a Przemyslului a înscris în istoria sa o nouă strălucită pagină ale cărei consecințe abia acum încep să se vadă; de eroica Serbie pe care suntem mândri a o sprijini cum putem mai bine în lupta sa splendidă contra dușmanului comun. Alături de aliații noștri minunatele noastre trupe comandate de șefi admirabili, înconjurați de încrederea țării, împlinesc zilnic mai mult decât datoria lor cu certitudinea de a învinge.

D. Millerand a încheiat zicând: Această pildă trebuie să dicteze camerei datoria sa. Veți vota proiectul guvernului dovedind astfel aliaților și dușmanilor, că sunteți animați de ferma și liniștita voință de a rezista până la capăt și că nu vă veți de înălături dela nici un sacrificiu pentru atingerea țintei comune: victoria dreptății și civilizației asupra forței brutale și barbariei. (Aplauze și aclamațiuni unanime).

O „mare ofensivă” a aliaților în lunie.

Roma. — Se telegrafiază din Londra, că puterile triplei înțelegeri au convenit să amâne pentru luna Maiu sau Iunie ofensiva generală împotriva imperiilor centrale, după planul alcătuit de comun acord cu ocaziunea călătoriei generalului Pau în Rusia.

Regele Bulgariei vrea un cabinet de concentrare.

Sofia. — Ziarul „Radical” află din sursă autentică, cumcă regele recunoaște necesitatea unui cabinet al tuturor partidelor. Cercurile curții sunt de părere că un cabinet de acțiune nu e cu putință fără de participarea câtorva partide neguvernamentale. Ziarul vizează pe agra-rieni, radicali și socialiști.

Guvernul bulgar desarmează pe comitații.

Sofia. — Oficiosul „Narodni Pravda” combate calomniile sârbești cu privire la participarea guvernului la revoluția din Macedonia. Ziarul declară, că guvernul a dat instrucțiuni severe autorităților dela frontiera bulgară ca să procedeze după lege, desarmând pe revoluționari și trimițându-i în interiorul regatului. Aceasta, pentru a arăta lealitatea Bulgariei...

Regele a primit Vineri pe ministrul de război Ficeff într-o audiență prelungită.

Joi, șeful de cabinet secret al regelui, Dobrovici, a vizitat pe d. Radoslavoff.

O apropiată acțiune în Dardanele.

Roma. — Se telegrafiază din Londra, că corespondentul din Atena al ziarului „Daily News” asigură că o nouă acțiune în Dardanele va fi apropiată. În acel timp orice comunicări de știri vor fi interzise. Corespondenții diferitelor gazete internaționale vor fi supuși unor îngrădiri speciale. (A. T. I.)

Părere românească despre situația războiului mondial.

București. — „Viitorul,” face următoarea apreciere a situației generale a războiului mondial:

„Operațiunile contra Dardanelor întârzie și, după toate probabilitățile, întârzierea va fi lungă. Se vedește abia acum necesitatea absolută a unei cooperări pe uscat, cooperare extrem de anevoioasă, atunci când e vorba de debarcarea unui număr de corp de expedițiune. Primul atac în contra Dardanelor a fost pus la cale pe temeiul unui ajutor dat de Greci. Acest ajutor lipsind în ceasul din urmă, întreaga operație a intrat în faza unor greutăți cari o vor întârzia considerabil, ceea ce va provoca de bună seamă comentarii în ambele tabere.

Pe fronturile mari de pe uscat n'a intervenit nici o schimbare în cursul zilelor de Paști. Afară de sectoarele Ujoc și Latortă, unde Rușii se ciocnesc de multă vreme cu Austro-Ungarii, nici nu s'au angajat lupte serioase pe frontul de est, sau pe cel de vest. Capturarea câte unui aeroplan sau scufundarea câte unui vas ori

submarin nu pot doar fi trecute ca fapte de armă.

Pe frontul oriental, mai ales în Polonia de nord, stagnarea ostilităților își are o explicație în condițiile terenului, care e mlăștinos în acest anotimp. Dar pe frontul de vest, stagnațiunea nu poate fi atribuită decât sau imposibilității de a se începe din vre-o parte defensivă sau hotărârei chibzuite de a nu o începe.

...În genere, însă, atât în nordul Bucovinei, cât și în Galiția cele două forte inimice se țin în saș.

De Paști, o bandă de comitații bulgari au făcut o vizită, tradițională, vecinilor Sârbi, lăsând ca amintire câteva zeci de cadavre. Nu se poate atribui vre-o acțiune de guvern acestei incursiuni.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 12 Aprilie 1915.

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericesti, literare, populare etc. etc.

Al. Cazaban	Ce nu se poate spune . . .	2—
Gonstanța Hodoș	Martirii	150
Cles Payot	Educația Voinței	2—
uyy de Maupassant	Înima noastră. Ro-	
	Nuvele și schițe	150
1000 doine, strigături și chiuituri	ce să obicinuesc la jocurile și petrecerile noastre populare	80—
N. Bălcescu	„Istoria Românilor sub Mihai Vodă viteazul”	2—
Stendhal (Henry Beyle)	„Despre amor”. Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl. pentru toți nr. 902—906	150
Mihail Eminescu	„Viața și opera sa”, de N. Zaharie. Ediție de lux	4—
vățător. Prețul		—50
Culegere de cântări bisericesti legată		—30
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări întocmită pentru trebuințele vieții. Legată simplu Cor. 1— în piele 320 Cor. în catifea		560
Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări. Legat		—45
Icoana sufletului Carte de rugăciuni și cântări bisericesti. Legată 1— Cor., legată în catifea		560
Măntuirea sufletului. Carte de rugăciuni legată		—80
G. Rotică. Poezii		2—
E. Revent. „Cântecul neamului”. Poezii		2—
N. Zaharia	„Sentimente, pasiuni”. Patriotismul. Bunătatea. Răutatea. Malitiozitatea. Amiciția. Disprețul. Afinitatea su-	
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni. Legat în piele brună 520. Legată în os alb		10—
Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos. Legată în pânză, aurită		2—
Visul Născătoarei de Dumnezeu. Legată		—20
Rugăciunile școlarilor și cântări bisericesti alese și întocmite de N. Ștef în-		
Dimitrie Onciul	„Din Istoria României”.	—95
Th. D. Speranția	„Anecdote de post	125

Prisonierii dela Przemysl.

Biroul central al „Crucii roșii” din Viena face următorul comunicat:

„Deoarece atât la noi cât și din Ungaria multe persoane au cerut să le dăm vesti asupra rudeniilor lor aflătoare în Przemysl, ni-am adresat „Crucei Roșii” dela Petersburg cu ru-

*) Rog să mi se acorde această licență poetică. — Autorul.

garea urgentă a ne da informațiuni asupra acestor prizonieri și pentru ajutorarea lor.

La această rugare a sosit următorul răspuns:

„Răspunzând depeșei, comunicăm, că luăm toate dispozițiile posibile, ca să primim informațiuni, asupra prizonierilor din Przemyśl. În data ce ne vor fi sosit, vi-le vom comunica imediat. Tot așa se va face pentru ei ori ce ajutor posibil.

Prezidentul: Pocinikow.

Prin urmare atât biroul „Crucei Roșii” din Viena, cât și acelei din Budapesta își va ține de datorie îndată informațiunile rusești vor fi sosit, a le transmite cu cea mai posibilă urgență rudeniilor și celor interesați de soarta prizonierilor noștri din Przemyśl.

Din țara leșească, Deosebit atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra frumosului și duiosului articol sub acest titlu din Nr.-ul de azi al ziarului nostru, pe care l-am primit dela prețui-tul nostru fost coleg de redacție d. Ion Montani, care actualmente este stegar la bravul regiment regimentul falnicilor
Moți — pe câmpul de luptă.

Paștile pe câmpul de luptă: Ni se scrie cu datul de 4 Aprilie n.:

„Hristos a înviat! cu aceste cuvinte vă salut și vă doresc sărbători mai fericite pe viitor și mai fericite ca ale noastre. Asemenea doresc la cunoscuții mei prin foaia Dv. Azi noapte, în onoarea învierii, creștinul de dușman a aranjat un concert minunat. A făcut mai multe atacuri pentru a ne rupe linia, dar toate atacurile le-am respins victorios și dușmanul s'a retras cu mari pierderi și cu rușine. Focul a fost vehement toată noaptea. De sunetul armelor și vâjiiitului gloantelor fierbea văzduhul. Gloantele șuerau din toate părțile ca ploaia și jurul era luminat de focul de arme și de reflectoare.

Azi am ținut la companie o slujbă fără de preot: am cetit mai multe rugăciuni, le-am rostit de trei ori „Hristos a înviat” și am rostit această cântare fără de a o cânta. Le-am urât sărbători mai fericite pe viitor. Azi puștile pauzează, numai tunurile mai continuă. Cu mine sunt și feciori de pe Murăș. — Stimător: Ioanichie Mărginean, sergent.

Distincțiuni militare. Monitorul Oastei nr. 49 publică o nouă serie de ofițeri distinși între cari găsim pe următorii Români:

Cu lauda prea înaltă (Signum laudis) au fost distinși căpitanul de husari Ștefan de Petrovici din reg. 12, locotenentul Ioan Goșa reg. 2, sublocotenentii în r. Dr. Virgil Ciacian reg. de art. 19 și Ioan Soica bat. de sapeuri 7.

Crucea de aur pentru merite cu coroana pe funta medaliei de vitejie s'a conferit medicului de reg. i. r. Dr. Constantin Sbarcea.

Un băiat curajos. Din Valeadieni primim următoarele: Râul Pogonici ce trece prin hotarul comunei Valeadieni se umflase de ploile lele multe. Drumul ce duce peste Cozlar la Caransebeș trece peste acest râu. Pod de trecut cu carăle nu este, că l-a rupt apa de mult. Oamenii cu picioarele trec pe niște punți, cari și ele sunt în stare slabă. Mercuri acum în 18/31 Martie a. c. au trecut pe puntea aceea la sălaș între alții și fetița de 15 ani cu numele Livia Băbunu precum și băiatul Simion Ioan iarăș de 15 ani, ambii din Valeadieni. Fiind apa mare și repede și ajungând până aproape în punte fetița Livia, de altfel foarte bine desvoltată, a ametit și a căzut în apă.

Valurile furioase ale apei au răpit-o cu sine trăgând-o la adânc. Văzând aceasta tânărul Simion, un băiat isteț și curajos, iute își lăpădă de pe sine șuba și traista cu merinde și se aruncă în valurile furioase după fată.

Un moment se părea, că valurile lacome o să-i înghiță pe amândoi. Dar voinicul nostru curajos, nu-și perdu cumpătul, el înnotă prin valuri, ajunse fetița și cu pericolul vieții sale o scoase la tărâu, scăpându-i astfel viața dela moarte sigură.

Martori oculari, cari la tărâu strigau desperați după ajutor, au rămas surprinși de curajul acestui tânăr, care deși era frig și apa foarte mare, cu un dispreț de moarte, s'a aruncat în

valuri și la o îndepărtare de 25 metri dela locul căderii, i-a redat viața.

Fapta aceasta a voinicului nostru curajos merită toată lauda și atrag atențiunea mai marilor asupra ei.

Oare așa un tânăr brav de va ajunge pe câmpul de luptă nu se va lupta cu un eroism și mai mare pentru apărarea patriei și a moșiei sale. Eu cred că da! („Drac.”)

Groznică nenorocire pe Dunăre. Din Călărași se anunță: Mercuri la ora 3 d. a. o groznică nenorocire s'a întâmplat în portul nostru. O barcă a monitorului „Lascăr Catargiu”, în care se aflau dna căpitan Vrâncescu, cu două fiice ale sale, d. major Buzoianu, din reg. 5 cavalerie, cu dna și dsoara, locot. de marină Frunzescu Ion și trei marinari, plecând dela mal spre Borcea, a fost luată de curentul apei și lovită de șlepu „Apostolos”. Lovitura a fost atât de puternică încât barca s'a răsturnat lângă ancora șlepuului. Din toate persoanele aflătoare în ea au putut fi salvate dna Vrâncescu cu dsoarele și maiorul Buzoianu cu dna, iar locot. Frunzescu, dsoara Elena maior Buzoianu și soldatul D. Gheorghe s'a înecat. Cu tot ajutorul dat, maiorul Buzoianu a încetat din viață la ora 5 d. a. Locot. Frunzescu, care s'a înecat, s'arise în ajutorul dsoarelor Vrâncescu, ținându-le la suprafață. Obosind însă le-a dat drumul și el a fost luat de valuri, iar dsoarele Vrâncescu au fost salvate de mateloti.

La fața locului au sosit toate autoritățile și totii medicii din oraș.

Cei salvați au fost duși acasă.

E de remarcat curajul mateloților I. Ivanciu, Voicu Ioniță și Răducan Citin, cari înfruntând pericolul au izbutit să scoată la timp pe dsoarele Vrâncescu, pe cari curentul apei le trăsese între șlepur.

S'au pescuit cadavrele dsoarei Elena Buzoianu și al locotenentului Frunzescu de pe monitorul „Lascăr Catargiu”. Ele au fost transportate la morgă. A rămas să mai fie găsit cadavru soldatului Dumitru Gheorghe.

Doi ofițeri bulgari osândiți la moarte. Se anunță din Sofia: Consiliul de războiu al diviziei de infanterie din Chiustendil, după desbateri de 4 zile, a pronunțat următoarea sentință în procesul intentat căpitanului Raicof și sublocotenentului Gheorghet din regimentul 13 Rila, acuzați că au măcelărit populațiunea pașnică din Doiran în timpul războiului cu Turcia din 1912.

Consiliul, având în vedere cumulusul de delict comise de căpitanul Raicof, cum și diferitele pedepse ce i-au atras, le contopește pe toate și îl condamnă la moarte prin spânzurătoare și degradare militară.

Pentru aceleași motive condamnă pe sublocotenentul Gheorghet, fost ajutor de comandant al orașului Doiran, la moarte prin spânzurătoare și degradare militară.

Achită de orice penalitate pe subofițeri, caporalii și soldații din compania căpitanului Raicof, care s'a dovedit că au lucrat din ordin superior atunci când au maltratată populațiunea pașnică a orașului, în afară de sergentul Savu Stoian, pe care îl condamnă la 2 ani închisoare.

Sentința se dă fără drept de recurs în casăție acordându-se însă dreptul condamnăților a solicita grația suveranului în termen de 48 ore dela pronunțare.

Paralel cu acest drept acordat condamnaților, consiliul, având în vedere că căpitanul Raicof a dat dovezi de vitejie în timpul luptelor dela Coceana și Bulair, fapt pentru care a fost decorat cu virtutea militară, iar ca comandant de batalion în lupta dela Calimnos a executat un atac strălucit, va interveni locului în drept, pentru a i se schimba pedeapsa cu moarte „în 12 ani muncă silnică”.

Având de asemenea în vedere că și sublocotenentul Gheorghet e decorat cu virtutea militară pentru că a cucerit primul tun dela inamic în lupta dela Bulair, opinează ca și pedeapsa sa să fie schimbată „în 15 ani muncă silnică”.

Ultima oră.

LUPTE LA VIRAVA.

Budapesta. — Dela cartierul presei se anunță: În Carpați s'au dat luate numai la Virava. Am respins atacurile Rușilor. Dealtcum stăpânește liniște relativă.

IMPRESORAREA RUȘILOR LA ZEMPLÉN.

Ungvár. — În scopul cuceririi înătimilor, cari le-am ocupat în jur de Ujoc, am făcut mișcări pentru ca să impresorăm pe Ruși. Incercarea Rușilor dinspre Zemplén a eșuat deplin. Venind din sectorul Lubina Ruși au ajuns între Volosate și valea Kies între două focuri. Atacul lor l'am respins, pricinuiindu-le mari pierderi și făcând dintre ei o mulțime de prizonieri.

La Patakfalú Ruși au încercat zadarnic în valea râului Ung.

LINIȘTE ÎN SÁROS.

Eperjes. — În comitatul Sáros Ruși au încetat să mai atace. Populația e liniștită.

ENGLEZII BOMBARDEAZĂ HAYST ȘI KNOCKE.

Columbia. — Aviatorii englezi au aruncat bombe asupra fortărețelor Hayst și Knocke.

SFÂRȘITUL RĂZBOIULUI VA FI ÎN OCTOMBRIE.

Genf. — Un distins bărbat de stat belgian a declarat că în Anglia și în Franța se speră că războiul se va sfârși în Octombrie.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresativă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912

Vin alb — — — — 78 — 64

Rizling — — — — 80 — 68

Rosu de Mins — — — — 60 1 20

Carbenet — — — — 40 — —

Vinuri vechi și nou din anul 1914.

Vin alb — — — — 56 — 48

Rizling — — — — 58 — 50

Șiller — — — — 60 — —

Rachiri.

Rachiu de treve — — — — 2 20

Rachiu de treve specialitate — 2 60

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru Calitatea vinului garantez.

No 947

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri

Világos (Arad m.)

CONCURS.

Pe baza articolului de lege LX din 1913 §. 8 se caută

UN PRACTICANT DE NOTAR

în cancelaria comunei Kisapold (Apoldul de jos). Reflectanții sunt rugați a-și înainta ofertele în scris sau a se prezenta în persoană la subscrisul notar până în 25 l. c.

Kisapold, la 10 Aprilie 1915.

(Comitatul Szeben.)

VASILIE MUSOIU,
notar com.

(Pi 2414—2)

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

magazin de pardesiuri
pentru dame.

ARAD, bulev. Andrássy 8.

Vis-à-vis de Intrarea bisericii Minoritilor.

Noutățile noastre:

Pardesiuri negre și tegethoff
Rocuri moderne
Sacco Cottelen
Pardesiuri coțcate
Rocuri de mătase
Pardesiuri pentru fete și copii
Costume negre și tegethoff
Costume în culori
Costume pepita
Jupoane moderne
Talii de mătase
Talii moderne
Talii de doliu
Pardesiuri de gumă.

Prețuri fixe.

Telefon 855.

: Fiți atenți la firmă! :

(Go 2384—6)

Aviz!

La pepinieria „Domeniului din Bobâlna” se află de vânzare în primăvara a. c. următorii altoi de viță americani și viță americană.

20.000 buc. altoi de vie de un an cl. I. altoiți pe Rip. x Port. (Gloir de mont Pelier) cu rădăcină din următoarele varietăți. Jardovan Uriș, Furmint, Oporto negru, Madeleine Royal, Royal-Wineyard, Chasslas alb, Chasslas roșu, Muscat-ottonel, Slanca-menca și mestecată, cu 160 cor. per 1000 buc.

5000 buc. viță americană nealtoită cu rădăcină de un an cl. I. Rip. x Port (Gloir de Mont Pelier) cu 10 cor. per 1000 buc.

100,000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 120 cm. și dela 6 mm. în sus groasă cu 15 cor. per. 1000 buc.

100,000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă, cu 5 cor. per 1000 bucăți.

50,000 buc. viță americană fără rădăcină cl. I. Rip. x Berlandier nealtoită în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă, cu 6 cor. per 1000 bucăți.

Atât altoi de vie cât și viță americani e foarte frumoasă, bine dezvoltată și neatinsă de ghiață, varietățile sunt curate pentru cari garantăm.

Doritori de-a cumpăra să se adreseze la jos semnata administrație, unde vor afla și condițiunile de vânzare.

Administrația:

„Domeniului din Bobâlna”

up. Szászváros (Hunyad m.) Bâbolna

Mil de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

(Ho 1846—30)

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::
In depozit: Kugler, Hel-
ler, Túrth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Piața Andrássy, colțul Salacz utca

Telefon 1059.

Telefon 1059.

(Ga 2270)

Atelier pentru
vopsirea de sto-
fe, tort și blane,
curățire chimică
și spălătoare
cu aburi.

KOVALD PÉTER és FIA BUDAPEST,

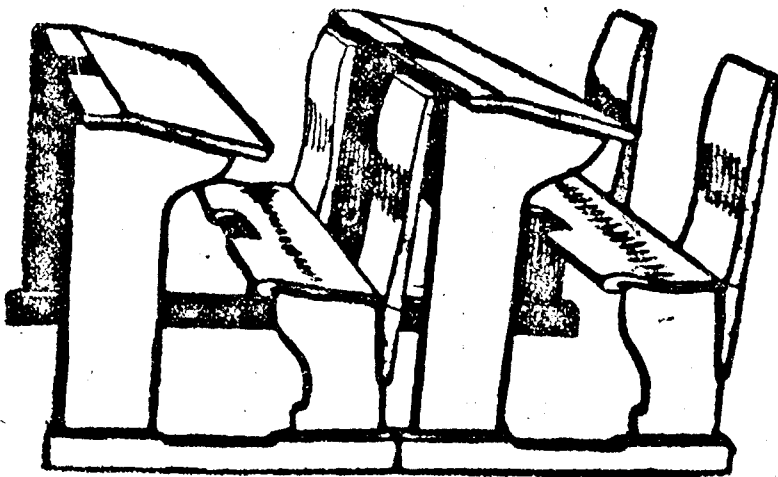
atelier și prăvălie principală în VII.,
SZÖVETSÉG UTCA 25—37. szám
TELEFON: József nr. 18—00 și József nr. 15—71.

Secție postală deosebită p. comandele
din provincie. Stabilimente colectoare
în toate părțile capitalei. Reprezentanți
în cele mai multe orașe din provincie.

Ko 1612

Kovald colorează
și curăță!

CORNEL JUCU

mare stabiliment
pentru aranja-
mente moderne
de scări și bi-
:: seriei. ::

LUGOS,

strada Hunyadi nr.
11 și str. Cervin 9.

Telefon 24.

Pe 762

Radó Gyula

prăvălie de confecțiuni
pentru dame în ARAD.

!

Noutăți în

COSTUME

din cottelen, pepita și alte stoffe
la modă cu cel mai bun croi,
acum dela 35 coroane în sus.

!

JACHETE

după moda cea mai nouă.
Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachete de mătăsă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,
Haine pentru fete,
Talii,
Halate
Fuste,
Mantale de lister și gumă
în asortiment extraordinar.

!

Bluze și haine de dolin.

Prețuri fixe! Telefon: 238.

(Ra 2376)

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, perdele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

stabilimentul meu industrial de vopsitorie de pânuri și de curățitorie chimică,

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hainele de pânură și de mătăsă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparază cu specialitate în croitoria mea specială. — Serisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic Szeged.

TELEFON: 994. Prăvălie și stabiliment principal: str. Laudon, nrul 9., colțul pieței Valeria. (Lu 2106) TELEFON: 994.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-Fabric.

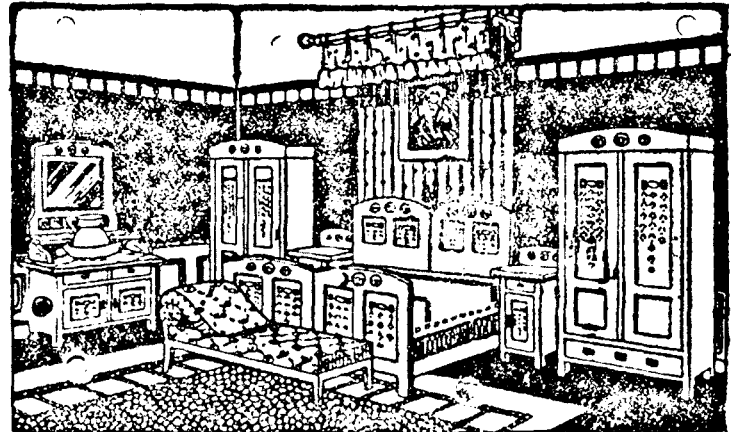
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechi, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 461 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VARȘET, strada Kudritzner numărul 44—46.

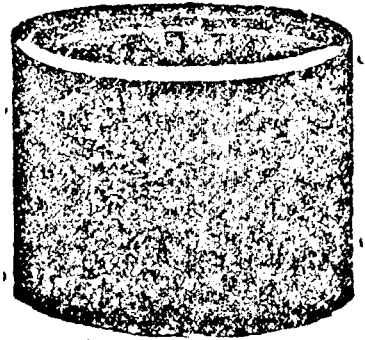
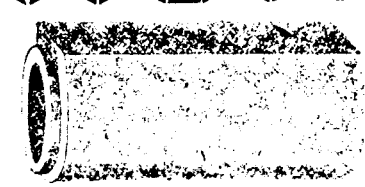

Cea mai renumită
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. public că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de piatră vântă pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlăie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asfalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârnatore din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în branșa de ciment și asfalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu
:- plăcere la dispoziție cu oferte. :-